

مقایسه‌ی نگرش اساتید و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اراک از ارزشیابی کیفیت تدریس اساتید به روش ارزیابی آنلاین

دکتر محبوبه خورسندی^۱، کبری علی آبادی فراهانی^۲، دکتر محسن شمسی^۱

نویسنده مسئول: اراک، دانشگاه علوم پزشکی اراک، دانشکده‌ی بهداشت dr.khorsandi@arakmu.ac.ir

دریافت: ۹۱/۱۲/۲۸ پذیرش: ۹۲/۶/۱۲

چکیده

زمینه و هدف: ارزشیابی در نظام آموزش پزشکی به دلیل لزوم تربیت نیروی انسانی کارآزموده و ارایه‌ی خدمات بهداشتی و درمانی با کیفیت مطلوب از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. هدف از انجام این پژوهش مقایسه‌ی دیدگاه دانشجویان و اساتید دانشگاه علوم پزشکی اراک از کیفیت تدریس اساتید به روش آنلاین بود.

روش بررسی: مطالعه‌ی حاضر به صورت مقطعی بر روی ۷۵۸ نفر از دانشجویان و ۱۲۲ نفر از استادان دانشگاه علوم پزشکی اراک در سال ۹۰-۹۱ صورت پذیرفت. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه‌ی محقق ساخته بر اساس مقیاس لیکرت ۵ گزینه‌ای بود که دیدگاه اساتید و دانشجویان را نسبت به ارزشیابی کیفیت تدریس اساتید به شیوه‌ی آنلاین در ابعاد امنیت ارزیابی، جو کلاس، دقت و اقتصادی بودن ارزشیابی بررسی می‌کرد. به منظور آنالیز داده‌ها از آمار توصیفی و جهت مقایسه‌ی میانگین‌ها از تی مستقل استفاده گردید.

یافته‌ها: میانگین نمره‌ی نگرش اساتید و دانشجویان نسبت به ارزشیابی کیفیت تدریس اساتید با روش آن لاین به ترتیب برابر $22/35 \pm 7/30$ و $12/31 \pm 5/19$ بود که بین آن‌ها اختلاف معنا داری وجود داشت ($p < 0/0001$).

نتیجه‌گیری: نظر به این که در این تحقیق استادان و دانشجویان دیدگاه مثبتی نسبت به ارزشیابی آنلاین داشتند، استفاده از این روش در سیستم ارزشیابی کیفیت تدریس استادان پیشنهاد می‌گردد.

واژگان کلیدی: ارزشیابی، ارزشیابی آنلاین، دانشجویان، کیفیت تدریس استادان.

مقدمه

نظام آموزش مورد بررسی قرارداد. معمولاً فراگیران در نظام‌های آموزشی در کانون توجه ارزیابی قرار دارند و ابزارهای متفاوتی برای این منظور مورد استفاده قرار گرفته‌اند. (۲) برای این که اعتبار و دقت بیشتر و بازخورد دقیق تری از ارزشیابی داشته باشیم نیازمند وسایل و روش‌های نوین

ارزشیابی در واقع بازخورد مراحل انجام یک فرایند می‌باشد که بر اساس آن میزان حصول یا عدم حصول به اهداف را می‌توان مورد کاوش قرار داد (۱). ارزیابی یکی از فرآیندهایی است که وضعیت سیستم آموزشی را مشخص می‌کند و به واسطه‌ی آن می‌توان اجزایا حتی اشخاص را در کل

۱- دکتری آموزش و ارتقای سلامت، استادیار دانشگاه علوم پزشکی اراک

۲- کارشناسی ارشد علوم تربیتی، دانشگاه علوم پزشکی اراک

برابر ارزشیابی و افزایش رضایتمندی کمک کند و واکنش های ایشان را در برابر بازخورد ارزشیابی بهبود بخشد. (۷). از دیگر عوامل زمینه‌ای اثرگذار بر اعتبار نظرخواهی دانشجویان از استادان، عامل زمان مثل ارزشیابی اول نیمسال، میان نیمسال، پایان نیمسال، قبل از امتحان، بلافاصله بعد از امتحان (۸)، گمنام بودن پاسخ دهندگان (۹)، وجود مربی در کلاس درس هنگام ارزشیابی (۱۰) سطح واحد انتخابی و زمان کلاس (۱۱)، سطح واحد، اندازه‌ی کلاس، نمره‌ی مورد انتظار، اختیاری و یا غیر اختیاری بودن واحد (۱۲)، موضوع درس می‌باشد. در بررسی‌های اختصاصی تر نیز بر روی مولفه های موثر بر نمرات ارزشیابی پرداخته شده است که بر اساس آن مولفه هایی مثل تعداد دانشجویان کلاس، جنسیت، مشارکت دانشجویان و سال تحصیلی متغیرهای معنا داری بر روی مقادیر ارزشیابی بوده اند (۱۳).

با توجه به اهمیت بررسی دیدگاه استادان و دانشجویان از ارزشیابی آنلاین که یکی از روش های نوین ارزشیابی استادان به وسیله‌ی دانشجو می‌باشد، لازم است مدیران برای ایفای نقش حیاتی و اساسی خود در به کارگیری و استفاده از این ابزار مهم، نگاهی هوشمندانه و مبتنی بر دانش به این موضوع داشته باشند (۲). در دانشگاه علوم پزشکی اراک در هر نیمسال تحصیلی ارزشیابی آموزشی استادان از طریق نظر خواهی از دانشجویان به صورت سنتی انجام می‌شود و پس از طی مراحل نتایج حاصل به صورت نمره به اطلاع استادان رسانده می‌شود. گاه این نتایج ممکن است دیر به دست استادان برسد و یا به دلایلی نتایج آن برای استاد مفید نباشد. با توجه به موارد فوق پژوهش حاضر با هدف مقایسه‌ی نگرش اساتید و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اراک از ارزشیابی کیفیت تدریس اساتید به روش ارزیابی آنلاین صورت پذیرفته تا شاید در اصلاح فرایند ارزشیابی از تدریس استادان به وسیله‌ی دانشجویان و هدفمند تر کردن این برنامه گامی مفید ارایه گردد.

می‌باشیم. نگاه نوین به مسایل مدیریتی ایجاب می‌کند که مدیران به سادگی از کنار نقش فناوری اطلاعات عبور نکنند. از سوی دیگر انقلاب فناوری و انفجار اطلاعات، روش های سنتی را با تردید مواجه ساخته و در نتیجه مراکز آموزش عالی طیف گسترده ای از گزینه های استراتژیک و شکل های سازمانی را تجربه می کند (۲).

در پژوهشی که با عنوان دیدگاه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز نسبت به عوامل موثر در ارزشیابی استاد در سال ۱۳۸۱ انجام گرفت، نتایج نشان داد که ۶۵/۸ درصد دانشجویان ارزیابی های دانشجویی را یک منبع معتبر و قابل اعتماد می‌دانند و اعتقاد دارند دانشجویان در بیان نظراتشان در باره‌ی استادان خود صداقت دارند (۳). آمینی در پژوهشی که با هدف تعیین دیدگاه دانشجویان و اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی جهرم در مورد ارزشیابی اساتید انجام داد. دریافت ۷۰/۹ درصد از اساتید از روش ارزشیابی اساتید به وسیله‌ی دانشجویان راضی بودند ۶۷/۶ درصد از آنان معتقد بودند نمره‌ی به دست آمده در کیفیت تدریس آنان موثر است. ۴۸/۸ درصد از استادان ابراز داشتند که دانشجویان در تکمیل ارزشیابی اغراض شخص را دخالت داده اند (۴). در پژوهشی با هدف تعیین نگرش استادان و دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی بیرجند نسبت به ارزشیابی استادان به وسیله‌ی دانشجویان مشخص شد که ۴۵ درصد اساتید نسبت به مفید بودن اعلام نمره‌ی ارزشیابی در بهبود تدریس کاملاً موافق بودند و آن‌ها اعتقاد داشتند تکمیل فرم‌ها به وسیله‌ی دانشجو بدون احساس مسوولیت و حوصله است. و تکمیل آن را بدون صداقت می‌دانستند (۵). برای رسیدن به ارتقا و پیشرفت در فرآیند یاد دهی و یادگیری مطالعات گسترده تری در خصوص روند فعلی ارزشیابی لازم است (۶). به نظر می‌رسد به کارگیری یک مدل جدید و مشارکتی، که مستلزم حداکثر همکاری اعضای هیات علمی در فرایند ارزشیابی می‌باشد می‌تواند نسبت به کاهش مقاومت‌ها در

روش بررسی

مطالعه‌ی حاضر یک بررسی مقطعی تحلیلی بوده که بر روی دانشجویان در حال تحصیل و اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی اراک در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ صورت پذیرفته است. بر آورد حجم نمونه به جهت یک متغیر کمی (نمره‌ی ارزشیابی) بر اساس مقایسه‌ی یک میانگین با عدد ثابت و تعداد ۸۵۴ نفر انتخاب گردید و دانشجویان تمامی رشته‌ها که حداقل یک نیمسال تحصیلی را گذرانیده و یک بار ارزشیابی از کیفیت تدریس استادان را با روش آنالیز تجربه کرده‌اند، در مطالعه وارد شدند. تمام استادان تمام وقت (۱۲۲ نفر) مورد بررسی قرار گرفتند. در نهایت تعداد ۱۲۲ نفر از استادان و ۶۸۵ نفر از دانشجویان پرسشنامه‌ها را تکمیل و باز گردانیدند. در این تحقیق برای جمع‌آوری داده‌ها از دو پرسشنامه محقق ساخته که نگرش اساتید و دانشجویان را نسبت به ارزیابی آن‌لین از کیفیت تدریس مورد سنجش قرار می‌داد، استفاده گردید. برای تهیه‌ی پرسشنامه‌ی معتبر ابتدا مجموعه سوالاتی در زمینه‌ی نگرش استادان و دانشجویان نسبت به ارزشیابی کیفیت تدریس استادان به وسیله‌ی دانشجویان از روش آنالیز طراحی شد. که بدین منظور ابتدا فلوچارت تهیه گردید. بر اساس فلوچارت، ۴۵ عبارت به عنوان سوالات نگرش دانشجویان و ۴۸ عبارت به عنوان سوالات نگرش استادان طراحی شد. پرسشنامه مذکور شامل ابعاد امنیت ارزیابی (محرمانه بودن نتایج ارزیابی، ناشناخته بودن پاسخ دهندگان، عدم احتمال دخل و تصرف در نتایج ارزیابی و غیره) جو و عوامل محیطی کلاس (تاثیر پذیری ارزیابی از تباری کلاس، سروصدای کلاس، سرما یا گرمای کلاس و غیره) دقت در پاسخگویی (تمرکز حواس دانشجویان در ارزیابی، مدت زمان پاسخگویی و غیره) و اقتصادی (صرفه جویی در زمان و نیروی انسانی و هزینه و غیره) تهیه گردید. سوالات هر یک از ابعاد پرسشنامه‌ی سنجش ارزیابی کیفیت تدریس آنالیز بر اساس مقیاس لیکرت ۵

درجه‌ای تدوین گردید.

نحوه‌ی امتیاز گذاری پرسشنامه نیز به این صورت بوده است که به گزینه‌ی کاملاً موافقم امتیاز ۵، موافقم ۴، نظری ندارم ۳، مخالفم ۲ و کاملاً مخالفم ۱ و نمره‌ی نهایی نگرش دانشجویان و اساتید بر مبنای ۱۰۰ نمره محاسبه شد.

همچنین با در نظر داشتن پاسخ‌های کاملاً موافقم و موافقم به عنوان ارزشیابی "موافق" و گزینه‌های کاملاً مخالفم و مخالفم به عنوان ارزشیابی "مخالف" و نظری ندارم به عنوان "بی نظر" به صورت توزیع فراوانی نیز هر یک از سوالات بر حسب ارزشیابی خوب، بد و بی نظر بررسی شده‌اند.

جهت تعیین روایی صوری و وضوح آیتم‌ها، پرسشنامه در اختیار ۱۰ نفر از دانشجویان و اساتید گذاشته شد تا آن را مطالعه کرده و به آیتم‌ها پاسخ دهند و هر نکته ابهام یا سوالی راجع به آنها دارند بپرسند. بر اساس نظرات و پیشنهادات دریافتی از افراد مذکور، تغییرات لازم جهت وضوح آیتم‌ها صورت گرفت. در این مرحله برای کاهش و حذف آیتم‌های نامناسب و تعیین اهمیت هر یک از آیتم‌ها، از روش کمی تأثیر آیتم استفاده گردید، امتیاز تاثیر بالای ۱/۵ قابل قبول در نظر گرفته شد. برای تعیین نسبت روایی محتوی (CVR)، پرسشنامه‌ها در اختیار ۱۰ نفر از افراد صاحب نظر قرار گرفت و آنها در خصوص ضرورت و یا عدم ضرورت هر آیتم نظرخواهی شد. مقادیر CVR طبق جدول لاوشه بالای ۰/۶۲ قابل قبول تلقی گردید. در بررسی شاخص روایی محتوا (CVI) نیز متخصصین هر آیتم را به لحاظ مربوط بودن، واضح بودن و ساده بودن، مورد ارزیابی قرار دادند و مقدار بالای ۰/۷۹ قابل قبول تلقی گردید. به منظور تعیین پایایی پرسشنامه توسط ۳۰ نفر از استادان و ۳۰ نفر از دانشجویان تکمیل و آلفای کرونباخ محاسبه گردید.

اعتبار پرسشنامه‌ی بر اساس ضریب آلفای کرونباخ (α=۰/۸۷) برای پرسشنامه نگرش دانشجویان اساتید برآورد گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو سطح آمار

یافته ها

در مطالعه‌ی حاضر ۶۸۵ نفر از دانشجویان و ۱۲۲ نفر از اساتید مورد مطالعه قرار گرفتند که بر اساس جدول ۱ از نظر متغیرهای دموگرافیک بیشترین درصد دانشجویان (۷۱/۵ درصد) زن، بیشترین درصد آن‌ها در مقطع کارشناسی (۷۶/۵ درصد) و در ترم دوم تحصیلی بودند. همچنین بیشترین درصد سابقه‌ی تدریس استادان ۱۱ تا ۱۵ سال (۳۰/۳۳ درصد) و بیشترین درصد نوع استخدام استادان رسمی (۷۲/۱ درصد) بودند. (جدول ۱).

توصیفی و استنباطی صورت گرفت. در سطح توصیفی از شاخص‌هایی نظیر: فراوانی نسبی، درصد، میانگین، انحراف معیار و جدول توزیع فراوانی استفاده شد. در سطح استنباطی با توجه به نوع پژوهش آزمون تی مستقل و تی زوج استفاده گردید. برای مراعات ملاحظات اخلاقی اجازه‌ی تحقیق از شورای پژوهشی دانشگاه اخذ گردید، شرکت در مطالعه اختیاری بوده و پرسشنامه‌ها بدون نام و اطلاعات به طور کلی تجزیه و تحلیل شدند.

جدول ۱: مشخصات دموگرافیک اساتید و دانشجویان مورد مطالعه در دانشگاه علوم پزشکی اراک در سال ۱۳۹۰

متغیرهای دموگرافیک	فراوانی	تعداد	درصد
سابقه‌ی تدریس اساتید بر حسب به سال	۱-۵	۲۱	۱۷/۲۱
	۶-۱۰	۳۱	۲۵/۴۱
	۱۱-۱۵	۳۷	۳۲۰/۳۳
	۱۶-۲۴	۳۳	۲۷/۰۵
وضعیت استخدام اساتید	رسمی	۸۸	۷۲/۱
	پیمانی و تعهد	۳۴	۲۷/۹
جنسیت دانشجویان	زن	۴۹۰	۷۱/۵
	مرد	۱۹۵	۲۸/۵
دانشکده محل تحصیل دانشجویان	پزشکی	۹۷	۱۴
	پرستاری مامایی	۳۵۲	۵۲
	بهداشت	۴۱	۶
	پیراپزشکی	۱۹۵	۲۸
مقطع تحصیلی دانشجویان	دکترای عمومی	۱۰۱	۱۴/۷
	کارشناسی	۵۲۴	۷۶/۵
	کاردانی	۶۰	۸/۸
تعداد ترم‌های تحصیلی دانشجویان	دو	۲۵۰	۳۶/۵
	سه	۸۸	۱۲/۸
	چهار	۱۵۳	۲۲/۳
	پنج	۲۸	۱/۴
	شش	۱۱۰	۱۶/۱
	هفت	۲۷	۳/۹
	هشت	۲۹	۴/۲

را بیشتر می‌دانستند. بین نگرش هر دو گروه از نظر امنیت ارزیابی اختلاف معناداری مشاهده نشد ($P=0/712$) (جدول ۳). بر اساس جدول ۴ میزان پذیرش و موافقت با هر یک از ابعاد چهارگانه ارزیابی آنلاین از نگرش دانشجویان ارایه شده است به گونه ای که ۴۲۵ نفر (۶۲ درصد) از دانشجویان معتقد بودند که در ارزیابی اینترنتی شناخته نمی‌شوند و ۴۸۷ نفر (۷۱ درصد) نیز نتایج ارزیابی به روش اینترنتی را محرمانه تر می‌دانستند همچنین ۳۹۵ نفر (۵۷/۷ درصد) توافق داشتند که نتایج ارزیابی تحت تاثیر محیط (نور، گرما، شلوغی) قرار نمی‌گیرد. و ۳۹۸ نفر (۵۸ درصد) زمان پاسخگویی و مدت آن را مناسب می‌دانستند (جدول ۴).

میانگین نمره‌ی نگرش اساتید و دانشجویان نسبت به ارزیابی کیفیت تدریس اساتید با روش آن لاین به ترتیب برابر $62/35 \pm 7/30$ و $57/89 \pm 12/31$ مشاهده شد که بین آن‌ها اختلاف معناداری وجود داشت به گونه ای که اساتید ارزیابی بهتری را نسبت به ارزشیابی آن لاین داشتند ($p < 0/0001$) (جدول ۲). در رابطه با مقایسه‌ی ابعاد ارزیابی کیفیت تدریس از دیدگاه اساتید و دانشجویان بین نگرش اساتید و دانشجویان از لحاظ تاثیر عوامل کلاسی بر ارزشیابی، دقت در پاسخ دهی و از لحاظ اقتصادی اختلاف معنادار مشاهده شد ($P < 0/05$). به گونه ای که اساتید نسبت به دانشجویان تاثیر عوامل کلاسی را بر نتایج ارزشیابی بیشتر می‌دانستند و همچنین دقت در پاسخ دهی و اقتصادی بودن ارزیابی آن لاین

جدول ۲: مقایسه میانگین نمرات دیدگاه استادان و دانشجویان از کیفیت تدریس استادان به روش آنلاین در دانشگاه علوم پزشکی اراک در

سال ۱۳۹۰

نتایج آزمون آماری تی مستقل	ارزشیابی به روش آنلاین		نمرات ارزشیابی گروه‌های مورد مطالعه
	انحراف معیار	میانگین نمره	
$p < 0/0001$	۷.۳۰	۶۲.۳۵	استادان
	۱۲.۳۱	۵۷.۸۹	دانشجویان

جدول ۳: مقایسه‌ی میانگین ابعاد ارزیابی کیفیت تدریس از نگرش دانشجویان و اساتید مورد مطالعه در دانشگاه علوم پزشکی اراک در

سال ۱۳۹۰

نتیجه آزمون T-Test	انحراف معیار	میانگین	گروه‌های مورد مطالعه	ابعاد ارزیابی
۰/۷۱۲	۲/۴۲	۱۱/۲۶	اساتید	بعد امنیت
	۲/۹۲	۱۱/۳۵	دانشجویان	
۰/۰۰۵	۱/۷۸	۱۱/۳۶	اساتید	جو کلاسی
	۲/۹۲	۱۰/۸۰	دانشجویان	
۰/۰۰۱	۳/۰۳	۱۸/۶۷	اساتید	دقت در پاسخ دهی
	۴/۸۰	۱۷/۰۳	دانشجویان	
۰/۰۰۱	۲/۹۸	۲۱/۰۵	اساتید	بعد اقتصادی
	۴/۳۳	۱۸/۷۰	دانشجویان	

جدول ۴: فراوانی نسبی و مطلق نگرش دانشجویان نسبت ارزشیابی به روش آنلاین در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اراک در سال ۱۳۹۰

ابعاد ارزیابی	نتایج ارزیابی		بی نظر		مخالف	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
امنیت ارزیابی	پاسخ دهندگان در ارزشیابی اینترنتی شناخته نمی شوند					
	۴۲۵	۶۲	۱۱۶	۱۶٫۹	۱۴۴	۲۱
امنیت ارزیابی	نتایج ارزشیابی به روش اینترنتی محرمانه تر می ماند.					
	۴۸۷	۷۱	۹۵	۱۳٫۹	۱۰۳	۱۵
امنیت ارزیابی	احتمال هرگونه دخل و تصرف در نتایج ارزشیابی اینترنتی کم تر است.					
	۴۷۹	۶۹٫۹	۱۱۴	۱۶٫۶	۹۲	۱۳٫۴
جو کلاس و تاثیر عوامل محیطی	نتایج ارزشیابی تحت تبانی کلاس صورت نمی گیرد.					
	۳۹۴	۵۷٫۵	۱۵۰	۲۱٫۹	۱۴۱	۲۰٫۶
جو کلاس و تاثیر عوامل محیطی	نتایج ارزشیابی تحت تاثیر سرو صدای کلاس قرار نمی گیرد.					
	۴۵۱	۶۵٫۸	۱۲۳	۱۸	۱۱۱	۱۶٫۲
جو کلاس و تاثیر عوامل محیطی	نتایج ارزشیابی تحت تاثیر محیط (نور، گرما، شلوغی) قرار نمی گیرد.					
	۳۹۵	۵۷٫۷	۱۵۷	۲۲٫۹	۱۲۲	۱۹٫۴
جو کلاس و تاثیر عوامل محیطی	تمرکز حواس دانشجو در زمان ارزشیابی بیش تر است .					
	۳۵۲	۵۱٫۴	۱۳۰	۱۹	۲۰۲	۲۹٫۶
دقت در ارزیابی	زمان پاسخگویی و مدت آن مناسب تر است .					
	۳۹۸	۵۸٫۱	۱۲۰	۱۹	۱۵۹	۲۲٫۹
دقت در ارزیابی	ارزشیابی تحت تاثیر اتفاقات آخرین جلسه کلاس قرار نمی گیرد.					
	۳۶۵	۵۳٫۳	۱۴۷	۲۱٫۵	۱۷۳	۲۵٫۳
دقت در ارزیابی	در این روش دانشجویان به همه سوالات پاسخ می دهند .					
	۳۹۰	۵۶٫۹	۱۳۷	۲۰٫۱	۱۵۸	۲۲٫۱
دقت در ارزیابی	در ارزشیابی به روش سنتی حضور کارشناس موجب کاهش دقت در ارزشیابی می شود.					
	۳۱۹	۴۶٫۶	۱۸۹	۲۷٫۶	۱۷۷	۲۷٫۶
دقت در ارزیابی	زمان کمتری نیاز دارد .					
	۳۰۶	۵۲	۱۵۴	۲۲٫۶	۱۷۵	۲۵٫۵
دقت در ارزیابی	نیروی انسانی کمتری استفاده می شود .					
	۴۷۹	۶۹٫۹	۱۳۶	۱۹٫۹	۷۰	۱۰٫۲
اقتصادی بودن	در هزینه های (چاپ، و انتشار و توزیع) صرفه جویی می شود .					
	۵۲۴	۷۶٫۵	۱۰۵	۱۵٫۳	۵۶	۸٫۲
اقتصادی بودن	امکان ارزشیابی مستمر (چند بار) در طی نیمسال وجود دارد .					
	۴۴۴	۶۴٫۸	۱۵۱	۲۲	۹۰	۱۳٫۱
اقتصادی بودن	انجام ارزشیابی راحت تر است.					
	۴۳۳	۶۳٫۲	۱۲۵	۱۸٫۲	۱۲۷	۱۸٫۵

بحث

تحقیق غفوریان با پژوهش حاضر مطابقت دارد (۱). ارزشمندی و همکاران در پژوهشی تحت عنوان ارتقای مشارکت در نظام ارزشیابی مبتنی بر وب، رضایت دانشجویان و افزایش مشارکت در ارزشیابی تحت وب را تایید می‌نماید (۱۵) که با پژوهش حاضر مطابقت دارد.

یمانی و همکاران بیان نمودند هرگونه اقدامی که به بهبود نگرش اعضای هیات علمی نسبت به ارزشیابی کمک کند در واقع به سودمندی بیش تر ارزشیابی کمک کرده است. از آن جا که در این پژوهش اساتدان نسبت به ارزشیابی به روش آنلاین نگرش مثبت نشان داده‌اند می‌توان از ارزشیابی آنلاین در جهت سودمندی بیش تر ارزشیابی استفاده نمود و این امر موجب کاهش مقاومت اساتدان در مقابل ارزشیابی به وسیله ی دانشجویان می‌گردد.

نتایج این پژوهش نشان داد که دانشجویان و اساتدان معتقد بودند که در ارزشیابی با روش آنلاین امنیت پاسخ دهندگان بیش تر است. این نتایج با نتایج به‌دست آمده در تحقیق ارزشمندی (۱۵) مبنی بر این که در ارزشیابی تحت وب اعتماد دانشجویان بیش تر است همسو می‌باشد.

در رابطه با مقایسه‌ی ابعاد ارزشیابی کیفیت تدریس از دیدگاه اساتید و دانشجویان نتایج نشان داد که بین نگرش دو گروه از لحاظ تاثیر عوامل کلاسی بر ارزشیابی، دقت در پاسخ دهی و از لحاظ اقتصادی اختلاف معنادار وجود داشت به گونه ای که اساتید نسبت به دانشجویان تاثیر عوامل کلاسی را بر نتایج ارزشیابی بیشتر می‌دانستند و همچنین دقت در پاسخ دهی و اقتصادی بودن ارزشیابی آن لاین را بیشتر می‌دانستند. نتایج حاصل از این پژوهش با تحقیقات پارسا یکتا (۱۶) که یکی از عوامل تاثیر گذار در ارزشیابی را وجود مربی در کلاس درس هنگام ارزشیابی ذکر می‌نماید و همچنین هربارت (۸)، مک پرسون (۱۴) که عوامل کلاسی را مؤثر بر ارزشیابی استاد می‌دانند مطابقت دارد و آن را تایید می‌نمایند.

در نتیجه، ارزشیابی کیفیت اساتدان با روش آنلاین سبب بهبود

بر اساس این پژوهش اساتدان و دانشجویان دیدگاه مثبتی نسبت به ارزشیابی آنلاین داشتند، به گونه ای که هر دو گروه بیش از نیمی از امتیاز مربوطه را کسب نمودند که نشان از مزیت و تمایل دانشجویان و اساتید به استفاده از روش ارزشیابی آن لاین دارد. این در حالی است که ارزشیابی با روش سنتی می‌تواند تحت تاثیر عواملی همچون زمان، وجود مربی در کلاس درس هنگام ارزشیابی و دقت پاسخ دهندگان و سایر عوامل دیگر قرار گیرد (۸). شکورنیا در تحقیق خود تحت عنوان بررسی دیدگاه دانشجویان نسبت به عوامل مؤثر در ارزشیابی اظهار می‌دارند دیدگاه دانشجویان نسبت به ارزشیابی اساتدان با روش سنتی قابل اعتماد و تا حد زیادی آن را با واقعیت منطبق می‌داند (۳). ولی نتایج مطالعه‌ی حاضر نشان داد که عوامل مخدوش کننده ارزشیابی سنتی از جمله عوامل زمان، حضور سایرین یا مربی و غیره در روش ارزشیابی آن لاین حذف می‌گردد و امنیت ارزشیابی بیشتر می‌شود. که نتایج این تحقیق مخالف دیدگاه استنتاج شده از تحقیق شکورنیا و همکاران می‌باشد.

در پژوهش حاضر مقایسه ی نگرش اساتدان و دانشجویان درباره‌ی ارزشیابی از کیفیت تدریس اساتدان به روش آن لاین حاکی از اختلاف معنی دار بین دو گروه بود. به گونه ای که اساتدان به میزان بیشتری نگرش مثبت به انجام ارزشیابی از کیفیت تدریس آن‌ها به شیوه‌ی آنلاین داشتند که دلایل آن نیز می‌تواند ناشی از عدم تاثیر گذاری عوامل مخدوش کننده ارزشیابی آنان همچون عوامل محیطی یا امنیتی و غیره توسط دانشجو باشد. با این وجود مطالعه‌ای مشابه در خصوص مقایسه نگرش اساتید و دانشجویان در خصوص ارزشیابی آن لاین به طور همزمان از دیدگاه هر دو گروه مورد مطالعه یافت نشد. در تحقیق غفوریان و همکاران اساتدان توصیه کرده بودند جهت کاهش سلیقه‌های شخصی روش‌های دیگر ارزشیابی در ارزشیابی از استاد مورد توجه قرار گیرد که نتایج

های نظر خواهی چقدر می‌تواند در جهت بالا بردن کیفیت آموزش مفید باشد. از آنجا که نگرش اساتید و دانشجویان در خصوص ارزشیابی از دروس تئوری بررسی گردیده پیشنهاد می‌شود ارزشیابی بالینی راه اندازی و مزایا و معایب آن مورد بررسی قرار گیرد. همچنین از آن جایی که در روش ارزشیابی آنلاین بازخورد سریع به استاد در خصوص نقاط ضعف و قوت داده می‌شود، توصیه می‌گردد که نقاط ضعف و قوت استادان در نیمسال تحصیلی بعدی مقایسه و میزان تاثیر پذیری از نتایج ارزشیابی بررسی گردد. از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر گردآوری اطلاعات از طریق خودگزارش دهی بوده است که باید در تعمیم نتایج آن احتیاط بیشتری کرد.

تقدیر و تشکر

از معاونت محترم آموزش و تحقیقات که طرح حاضر را با شماره ۷۵۷ تصویب و مورد حمایت مالی قرار داده و همچنین مدیریت محترم مرکز توسعه ی آموزش پزشکی ، همکاران محترم خدمات ماشینی، استادان و دانشجویان عزیز که ما را در انجام این تحقیق یاری نمودند کمال تشکر و قدردانی را داریم.

References

1- Ghafourian BM. Ahvaz university professors' views on the factors affecting changes in their evaluation score. *Journal of Education Development center*. 2006; 3(1): 25-19 [Persian]

2- Taghizadeh E. Millennium strategies technology, Tehran, New WORLD, 2007: 17[Persian]

3 - Shakurnia A. Relationship between teacher evaluation scores and Grade Point Average o students. *Iranian Journal of Medical Education*. 2006; 6 (1): 58-51[Persian]

بخشیدن کارآیی و اثر بخشی آموزش و بهبود در مدیریت می‌گردد که به تبع آن باعث کاهش هزینه ها و حذف فرایندهای زائد از طریق اطلاعات مفیدتر می‌گردد. دلایل فوق باعث استفاده ی روز افزون دانشگاه‌ها از روش‌های نوین ارزشیابی کیفیت تدریس استادان گردیده است. نگاه نوین به مسایل مدیریتی ایجاب می‌کند مدیران به سادگی از کنار نقش تاثیرگذار روش های ارزشیابی نوین عبور نکنند.

نتیجه گیری

نظر به این که در این تحقیق استادان و دانشجویان دیدگاه مثبتی نسبت به ارزشیابی آنلاین داشتند، همچنین با توجه به این که ارزشیابی به روش آنلاین با امنیت و دقت و فواید اقتصادی بیشتر است و تحت تاثیر جمع و جو کلاس قرار نمی‌گیرد می‌توان از آن به عنوان روش ارزشیابی استادان در دانشگاه ها استفاده کرد.

در نهایت پیشنهاد می‌گردد که به همهی افراد دخیل در ارزشیابی اعم از دانشجویان ، استادان ، و مدیران گروه های آموزش اطلاعات کافی جهت اهمیت ارزشیابی و نتایج آن داده شود و به آن‌ها تفهیم گردد که پر کردن سوالات پرسشنامه

4- Amini M. The attitudes of students and faculty members of the Medical Sciences Jahrom about teacher evaluation in 1385, *J Semnan Univ Med Sci*. 2008; 9(3): 14-19 [Persian]

5- Ziai M. View of teachers and students in Birjand about teacher evaluation by students, *J Birjand Univ Med Sci*. 2006; 13(4): 50-58 [Persian]

6- Arbony F. Study of students and professors on the impact evaluation by students to improve teaching. *Journal Horizons of Medical Education*.

Special Issue Proceedings of the Twelfth National Conference on Persian, 2011; 62:6. [Persian]

7- Yamani N. Presented a model of participatory evaluation Iranian Journal of Medical Education, *Journal of advanced Nursing* . 2006; 6 (2):115-124. [Persian]

8 - Herbert M. Potential biases in student evaluation. *J Educ Psychol*. 1999; 76: 730-736

9 - Howard K. Student evaluation of college teaching effectiveness. *Assessment and Evaluation in higher Education. Iranian Journal of Education of Medical Sciences*. 2000; 23: 191 – 212

10 - Kotzabassaki s, panou M , Dimou F, et al . Nursing student's and faculty's perception of the characteristics of best and worst clinical teachers. *Journal of advanced Nursing* .1997; 26: 817- 824.

11 - Metcallfe OH, Matharu M . Students perception of good and bad teaching: report a

critical incident study . *Med educ* . 1995 ; 29(3) : 193-197 .

12- Crowfard LH . Evaluation of nursing faculty through observation. *J Nurs Educ*. 1998; 37(7) : 289-294 .

13- Stringer M, Irwing P. Students evaluation of teaching and effectiveness: a structural modeling approach . *Br J Educ psycho*. 1998; 88: 409-426.

14 - Mcpherson MA. Determinants of how student evaluate teachers .research in economic education. 2006 ; 12 (4) : 3-21.

15- Arzamani K, Rezaee R . Effectiveness of teaching: A case study in Shiraz Medical School, *The Journal of Medical Education & Development Qazvin Univ of Med Sci*. 2011; 5(1): 3-8. [Persian]

16- Parsa Yekta Z. Review and critique of the evaluation process in medical education. *Journal of Hayat*. 2004; 20(2):43 [Persian].

Comparing the Attitude of Teachers and Students Regarding Online Teaching by the Faculty at Arak University of Medical Sciences

Khorsand M¹, Aliabadi Farahani K², Shamsi M¹

¹Dept. of Health Education, Arak University of Medical Sciences, Arak, Iran

²Expert Educational System - Arak University of Medical Sciences, Arak, Iran

Corresponding Author: Khorsand M, Dept of Health Education, Arak University of Medical Sciences, Arak, Iran

Email: dr.khorsandi@arakmu.ac.ir

Received: 18 Mar 2013   **Accepted:** 3 Sep 2013

Background and Objective: Evaluation in medical educational is very important. The aim of this study was to compare the view of students and faculty members about teachers' online evaluation at Arak University of Medical Sciences.

Materials and Methods: This is a cross-sectional study which was carried out with 758 students and 122 professors at Arak University of Medical Sciences in 2011. Data was collected with a reliable and valid questionnaire (consisting of safety, evaluation of environment, accuracy and economic items) with 5-choice Likert scale. T-test was used for data analysis.

Results: Results showed that the mean score of teachers and students with regard to online teaching method was 62.35 ± 7.30 and 57.89 ± 12.31 respectively and that the difference was significant ($p < 0/001$).

Conclusion: Considering the positive attitudes of teachers and students toward online evaluation method, using this method is recommended.

Keywords: Evaluation, Online evaluation of teachers, Students, Teaching quality of teachers